

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. J. van den Broek, M. H. Damme Jr., G. D. Jordens,
J. F. Ligtenberg, Ch. J. I. M. Welter.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.
De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.
Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Uit de Redactie is getreden:
L. DOEDES.

Het eerstvolgend Nummer (het laatste vóór de vacantie) zal verschijnen ZATERDAG 9 JUNI.

Een Jezuïet over Katholieke Democratie.

Naar aanleiding van eene rede gehouden in de Leo-Vereeniging te Eindhoven, als brochure van 10 cts. verschenen.

Wederom ving ik deze katholieke brochure te lezen aan met de vraag: Zal 't mij nu helder worden waardoor, door welke nieuwe redeneering het de geestelijke overheid gelukken moet de katholieke arbeiders van hunne natuurlijke plaats verwijderd te houden, n.l. uit de gelederen van het strijdend proletariaat?

Het begin was helaas alweer het oude lied, en toch, verwachten zou men, dat eenige geloofsbelijdenis in een rede over „het standpunt der katholieken in de arbeiders-beweging” in geen enkel opzicht thuis-behoort; immers de belijdenis dat de bisschoppen en hun hoofd „de kerk besturen in geestelijke zaken en in datgene wat innig samenhangt met het heil der zielen” (blz. 4) houdt met arbeiders-beweging geenerlei verband.

Maar een verband tusschen deze twee dingen is voor de katholieken het eerste noodige, wanneer zij hun afgezonderd standpunt willen verdedigen. Dus is te verwachten dat het betoogen van een onmogelijkheid, een onmogelijk betoog wordt.

In de brochure die we nu eens nader zullen onderzoeken wordt deze hopelooze poging weer vertoond, en de ontstenen van argumenten wijst hen al dadelijk den weg tot een stapelplaats van groote woorden en holle frasen, in het klerikale arsenaal verzameld. Men hoore: „De katholieke leert dat de staat een door God gewilde instelling is en zijn ontstaan niet dank weet aan een vrij contract van de menschen, dat de staat bijgevolg geen overvloedige, geen schadelijke instelling is.” Als nu deze zin door de goe-gemeente wordt aangenomen, dan zijn we klaar, want dan zijn God en maatschappij verbonden tot een elastiek en nuttig uitgangspunt, tot een besliste basis voor alle verdere koppeling van ongelijksoortigheden.

Doch de voosheid dezer basis is een slechte waarborg voor het daar opgetrokken gebouw.

De staat een door God gewilde instelling”, welke staat wordt hier bedoeld? In de eerste plaats moeten wij opmerken dat een slecht-omschreven uitgangspunt niet voor de sterkte van een betoog pleit, maar in de tweede plaats diene de opmerking dat het in dit geval juist de achtergebleven omschrijving is, die den zin eenige kracht geeft... bij den onvrijen bekrompen lezer; dat dus nadere omschrijving de val der basis zou zijn. Wat is in dezen zin de staat? Is het de republikeinsche of monarchale, de voormiddeneeuwsche, middeneeuwsche of huidige, de feodale of modern-kapitalistische? En waren alle deze staatsvormen

door God gewild, dan vond die ook goed de kommunistische der oudheid, dan deelt hij zijn welbehagen aan den socialistischen die komen gaat.

Doch dit laatste te betoogen — zijnde slechts de logische konsekwentie van den algemeenen opzet — was wel niet schrijvers bedoeling.

Op deze mislukte basis, dus, wordt het vervolg gebaseerd. En de schrijver begint met den zeker niet minst verdienstelijken zin uit de Encycliek Rerum Novarum: „Een klein getal overmachtige kapitalisten heeft waarlijk niet veel minder dan een slavenjuk gelegd op de onafzienbare menigte proletariërs”, men wane echter niet dat hier thans een verklaring volgt van dit louter uitgesproken feit, men denke niet dat er een onderzoek wordt ingesteld naar de oorzaken van dezen veroordeelden toestand: De studie en het onderzoek naar de oorzaken der wanverhoudingen behooren bij degenen, die veranderingen willen om hunner zelfs noodwendigheid; — ze behooren niet bij hen, die met een gloeiend ijzer tusschen de beenen gedrongen worden in den nasleep der hervormings-partij.

Er volgt dan ook slechts: „Dien toestand willen wij katholieken helpen veranderen, omdat het christendom ons verplicht onzen evenmensch zoo gelukkig mogelijk te maken”. Maar vanwaar, vragen wij dan, vanwaar komt thans plotseling deze drang; indien wij goed zijn ingelicht viert deze leer der menschenliefde binnenkort haar 20e eeuwfeest.

Ons komt in het geheugen de uitspraak van Minister Pierson in een debat met den heer 's Jacob in de Eerste Kamer: „Er is in onze maatschappij een ontwaking van consientiën gekomen... Wij konden vroeger gansch genoegelijk onzen weg gaan... het oog niet gericht houdend op de maatschappelijke kwalen, daarvan niet gansch en al vervuld. Het is nu of de schellen ons van de oogen zijn gevallen” enz. Verwonderlijk is wel dit plotseling ontwaakt gevoel.

Hooren wij echter ongeveer terzelfder tijd Minister Borgeius verklaren dat het een onbetwistbaar feit is dat de sociaal-democraten de wanverhoudingen hebben blootgelegd, dan blijft ons de oorzaak dezer menschlievende ontwaking niet langer verborgen. De heer Ermann komt ons ten overvloede zelf te hulp waar hij op blz. 33 letterlijk verkondigt: De sociaal-democraten hebben velen geletterden en ongeletterden de oogen geopend.

Dan komen wij aan blz. 6 waar het midden-in een oogenblik er naar uit gaat alsof men in het hart der kwestie zal komen. Afkeuren den overmatigen kinderarbeid, en de ellende van arbeiders buiten hun schuld (twee dingen te zeer aan de oppervlakte van het kapitalisme om te worden over 't hoofd gezien) is na tal van negaties het eenige positieve antwoord op de vraag wat het standpunt der katholieken is: we moeten de vraag oplossen „hoe zal men den mensch die werken kan en werken wil brood en arbeid geven?” en voor dengeen wien dit niet een volslagen duidelijk en practisch resultaat is volgt nog dat het standpunt der katholieken moet zijn „het standpunt der katholieke democratie”. Wie is thans niet voldaan?

Zijn dus voor den oppervlakkig lezende de gedachten geleid en afgeleid van het afdoend antwoord dat men op de deugdelijke vraag verlangde, dan kan de schrijver voldaan verder gaan, verzekerd van instemming bij de massa, want hij zal nu de sociaal-democratie eenige hakken zetten.

Het nu volgende gedeelte is dan ook zoo fraai dat het kan dienst doen als illustratie van de befaamde knapheid der Jezuïten.

„De katholiek democraat, heet het verder, heeft in den strijd waar het de rechtstreeksche belangen van den werkmán geldt het recht post te vatten en hij heeft dat gedaan door zich in richting, taktiek en doel af te scheiden van het liberalisme en diens kind de sociaal-democratie.” Dat de katholieke organisaties in den strijd hebben postgevat en zich stellen tegenover de sociaal-democratie erkennen wij volmondig, te vaak hebben wij het bij werkstakingen tot nadeel der strijdende arbeiders ondervonden; hoezeer is ons bekend uit welk kamp bij voorkeur onderkruipers worden gerekruteerd. 't Is dus niet hierom dat wij dezen zin citeerden; maar is niet guitig de ontdekking dat de sociaal-democratie een kind van het liberalisme is?

Sommigen begrijpen misschien den dracht van dezen aanval op de sociaal-democratie niet eens. Hun zij vermeld dat wie niet klerikaal is, wie zich eenige vrijheden van denken veroorlooft, wie de frischheid meer lief heeft dan de benauwdheid van den domper, door clericalen met een woord liberaal genoemd wordt, hetgeen dan weinig menschievender klinkt dan een gewone vervloeking. Door de sociaal-democratie een kind van dit liberalisme te noemen wordt dus heel eenvoudig de vervloeking uitgebreid over wat meer hoofden en staan wij om nieuwe schande bij ultramontanen te boek. In den kring waarin deze brochure gelezen werd (de R. K. Volksbond van Eindhoven) verstaat men dit en niets anders onder liberalisme; aldus was deze handige zet 'n slaand argument tegen de sociaal-democratie.

Doch op blz. 10 vinden we in een citaat weer het woord liberalisme, thans economisch opgevat; deze begripsverwarring voltooid wel de grootheid van het jezuïtisch kunstwerk. Citeerende uit een toespraak van den bisschop Durousseaux heet het: „Gij hebt het begrepen dat het tijd is te breken met het individualisme, de vrucht van het economisch liberalisme, en de afzondering te doen ophouden welke van den arbeider een slachtoffer der concurrentie maakt . . .”

Maar gesteld eens dat de heer Ermann deze twee begrippen van liberalisme niet verwarde; wordt dan zijn stelling gunstiger? In dat geval is de sociaal-democratie het kind van het economisch liberalisme, terwijl het individualisme de vrucht is van ditzelfde liberalisme. Dan zijn dus individualisme en socialisme kinderen van eenzelfde vader, dan reiken dus het „allen-voor allen” en „ieder-voor zich” hier elkander de broederhand.

Om der waarheid willen mocht echter in dit geval de toevoeging niet ontbreken, dat de sociaal-democratie z'n vader en z'n broer ten allen tijde en onverholven bestrijdt, en die verwantschap als z'n grootste ellende beschouwt.

Terwijl wij dus klaar en duidelijk hebben kunnen leeren wat de katholieke democraten (type Ermann) in het algemeen willen, zal de schrijver nog even blootleggen wat in het bijzonder hun taak is, maar alvorens hierover iets te zeggen vestig ik nog eens de aandacht op den zin van den bisschop Durousseaux. Is het niet verrassend dat ieder die wat meer doordringt in de geschiedenis der maatschappij, beslist gedwongen wordt de louter stoffelijke invloeden als al-overheerschende te erkennen? Deze bisschop heeft nauwelijks iets van het economisch liberalisme begrepen, of hij noemt dit als de bron van het individualisme, het ieder voor zich. Waarom, zoo vragen wij, waarom is hier als bron voor de zelfzucht niet genoemd b.v. afdwaling van het geloof, of verlies van godsdienst? — Weer zien wij de meer-verlichten neigen naar onze beschouwingen over de maatschappij. —

Het standpunt der katholieke democratie uit zich dan in het bijzonder hierdoor, dat „de katholieke democraat niet rust, voordat de oppassende werkmán een menschaardig bestaan heeft.” Doch al worden de kenmerken van zoo'n menschaardig bestaan (een van socialisten gestolen woord) ook al omschreven in 5 punten, dan nog vragen wij in gemoede of de arbeiders dit menschaardig bestaan ook maar één dag later zouden hebben, wanneer dit type democraten nu eens wel gingen rusten, met vandaag te beginnen. — Want kennen wij niet door en door hunne middelen, strijd (?)-middelen, hier natuurlijk geloofd en geprezen; kennen we niet hun beadviseerde lichamen . . . hun maatschappelijke arbeiders-catechesaties? Op dit punt vooral minachten wij de breede maar vooze omhaal van woorden, het onwerkkelijk getheoretiseer; we hebben te veel van de praktijk dier dingen geleerd, weten hoe deze lichamen staan tegenover b.v. het krachtigste economisch

strijdmiddel der arbeiders, de werkstaking, weten welke hun kandidaten waren in de landsvertegenwoordiging en dier handelingen.

Maar met dit alles zouden de beschouwingen van den heer Ermann slechts een katholiek of conservatief of bekrompen karakter dragen, tot dusverre droegen zij nog niet den stempel van wat men in de wandeling (ten rechte of ten onrechte) een „jezuïtisch” stuk noemt. 't Is helaas niet bij domme reinheid of reine domheid gebleven.

Als ik lees dat de christelijke democraat bij arbeidsgeschillen aan vreedzame oplossing de voorkeur geeft, dan vraag ik mij af: wie ter wereld of welke hervormingspartij doet dit niet? Wat is deze opmerking dan anders dan onbewezen verdachtmaking en laster?

Als ik lees dat de christelijke democraat niet vraagt: hoe kan ik het best de hoogere standen afbreken en de lagere paaien, dan ruik ik in dien zin de vieze insinuatie, walg ik van zoo onedele bestrijding.

Toen Troelstra 2 Dec. 1896 de volgens Ermann „stoute bewering” argumenteerde dat de kath. arbeidersverenigingen „niet zijn organen die de arbeidende klassen verdedigen en hunne belangen behartigen” plaatste Dr. Ariëns 7 Jan. '97 ongeargumenteerd woordelijk dezelfde zin daartegenover met verandering van het woord niet in allerbeste. De heer Ermann vindt dit blijkbaar al te zwak en plaatste in zijne brochure drie motieven voor dit woord allerbeste. Als eerste motief zijn dan die organen allerbest „omdat het kath. geloof der leiders een waarborg is voor de leden dat de leiders zich niet door heb-, eer-, of heerschzucht laten verblinden, om het volk aan zich op te offeren.”

Wederom dus de walgelijke half geuite, half bedekte laster aan het adres der tegenstanders, waarvan men zeggen durft zich zoo gunstig te onderscheiden. Maar zit in die modder misschien een restje waarheid, een greintje houvast? Is, willen wij vragen, in dit katholiek-zijn eenigen waarborg verborgen? Voor ons en voor niemand die zich eerlijk bekennen wil wat hij ziet, bleek ooit deze katholieke voortreffelijkheid. Doch economisch gesproken is de invloed van een kaste, wier belangen gekoppeld zijn aan die der bezitters, voor de arbeiders die juist van deze bezitters hunne verbetering moeten afdwingen, ten eenenmale noodlottig.

Als tweede motief voor het allerbest-zijn wordt gezegd dat „de Christelijke beginselen der leden omtrent gezag, vrijheid en liefde in hooge mate het solidariteits-gevoel, de tucht en den blijvenden samenhang bevorderen.” Het tegendeel is echter bewezen wat baten dan die schoone woorden? Niet alleen wijzen wij op het overbekende feit dat onderkruiper-zijn en volksbonder-zijn al te nauw aan elkaar zijn verbonden; op de staking der Amsterdamsche timmerlieden in '98; op de staking te Almelo waar de afgevaardigde Schaepman zich niet een enkele maal liet zien; op de houding tegenover den Rotterdamschen patroon Jamin in '99; op de walgelijke wijze waarop „de Eendracht” te Eindhoven (de eenige onafhankelijke katholieke arbeidersorganisatie) werd bestreden. Maar een sprekend feit wil ik nog uit mijn bundel gegevens lichten: Toen heel de arbeiderswereld de oogen in spanning gericht hield op de Deense staking van het vorig jaar en den vreeselijken lock-out, toen allen steunden met meer dan ze steunen konden, toen werd in „de Katholieke Werkman” openlijk geschreven dat men om het geloof niet behoefde te steunen, „want een verkeerde vlag dekte de lading”. Dit is wel het fraaiste bewijs voor de gekweekte „solidariteit”, voor de bloeiende Christelijke „liefde”. Of is dit een der meest onzedelijke daden, een uiting van barbaarsche liefdeloosheid?

Wij meenen het derde motief „het Christelijke geloof is de onmisbare grondslag voor de zedelijkheid des volks, zonder welke alle beschaving op barbaarscheid terugloopt”, thans zonder kommentaar te kunnen voorbijgaan.

Zijn verder vervolg en slot der brochure beter van gehalte dan het tot hiertoe besprokene?

In medelijden moeten wij neerzien op de poging om door opsomming van eenige democratische uitingen van katholieken, den katholieken handel democratisch te tinten. Kan men hierdoor een partij bestrijden of verkleinen, die haar gansche literatuur kan citeeren om haar democratie te bewijzen, die door haar gansche practijk kan toonen de maatschappelijke wanverhoudingen te hebben bestreden, altijd door en lijnrecht?

Wat zegt de uiting van den Arnheemschen kapelaan, van dezen enkeling, die volksontwikkeling wil, tegenover het gansche centrum dat met den keizer over vlootuitbrei-

ding konkelt en met een Lex Heinze durfde in het daglicht treden?

Maar laten we afstappen van dit, om z'n zwakheid alleen belangrijke onderwerp; bleek niet voldoende de on-werkelijkheid der basis, de on-waardigheid van den insinueeren-den op-trek, de mislukking der versiering met democratische zeldzaamheden? In voorzichtige kringen is men uiterst bang voor eenzijdigheid. Welnu, mochten de katholieke arbeiders er ten slotte eens toe overgaan ook onze organen, de organen der bewuste arbeiders te lezen. Is voor hen niet in de eerste plaats eenige verdere inlichting gewenscht, noodig, waar wij zien (zooals ik thans wederom aantoonde) dat klerikale inlichting grenzeloos oppervlakkig is en doorvlochten van leugens?

TH. V. D. W.

Arbeidersbeweging.

II.

De toevallige omstandigheid, dat Th. v. d. W. in dit-zelfde blad eene uitvoerige kritiek geeft op de brochure van den pater Ermann, gevoegd bij de — eveneens toevallige? — omstandigheid dat in die brochure een aantal beweringen de aandacht trekken die bijna woordelijk in het stuk van den heer Mercx teruggevonden worden, ontslaat mij voor een groot gedeelte van de taak mijn standpunt ten opzichte van de katholieke politiek nader te verdedigen. Want ik stem met wat v. d. W. schrijft volkomen in.

Op al de opmerkingen van den heer Mercx zal ik dan ook geen acht slaan, op al zijne vragen geen antwoord geven. Waren er in zijn stuk argumenten te vinden, die ik zoo nadrukkelijk gevraagd had, dan zou ik ze bestrijden. Nu deze er niet zijn, zal ik mijn eigen bewering, dat het doel der katholieke kerk niet is het behartigen der arbeidersbelangen, maar slechts het tegenwerken der zelfstandige arbeidersbeweging, nog met eenige bewijzen versterken.

Vooraf wil ik even opmerken, dat ik daarbij natuurlijk niet de minste rekening zal houden met de mededeeling van den heer Mercx, dat hij mij niet meer zal beantwoorden. Er is niemand die den heer Mercx de gelegenheid om zijne meening nader te verdedigen, ontnemt. Wil hij, om redenen, die mij waardeloos voorkomen, van die gelegenheid geen gebruik maken, dan zal ik mij daarom niet in het minste bekommeren.

Was het de katholieke kerk niet in de eerste plaats te doen om vermeerdering van haar macht en om bestrijding van het socialisme, was het oprecht hare bedoeling de arbeiderstoestanden te verbeteren, het proletariaat uit zijn ellende op te beuren, dan zou zij hare democratische woorden in daden omzetten overal waar de levensomstandigheden van de arbeidersklasse verbetering eischen. Dit is allerminst het geval. De geschiedenis van den laatsten tijd bewijst telkens weer dat de katholieken eerst daar en eerst dan de organisatie der arbeiders ter hand nemen, waar en wanneer de zelfstandige arbeiders-organisatie tot bloei begint te komen.

Een reeks van feiten, die in dezen duidelijk spreken, doet ons W. H. Vliegen aan de hand in het Sociaal-Weekblad van 22 Oct. '96:

„De R. K. Volksbond te Maastricht werd gesticht, omdat aldaar een afdeeling van den sociaal democratischen bond was ontstaan. Te Roermond ging het evenzoo, te 's Hertogenbosch en Breda ook.

„Een groot jaar geleden maakten we een begin aan de socialistische propaganda te Eindhoven en te Helmond. Te Eindhoven gelukte het; te Helmond niet. Even later las men in de bladen woordelijk het volgende bericht:

„Zijne D. H. de bisschop Van de Veer van 's Bosch heeft aan kapelaan Doorenmalen te Eindhoven opgedragen een R. K. Volksbond op te richten.”

„Te Helmond waar wij er niet in slaagden vasten voet te krijgen, richtte men geen R. K. V. op. Evenmin te Venlo, Waalwijk en elders, waar onze pogingen nog niet gelukt waren.

„Ja zelfs in den aard der vereenigingen volgt men ons na. Waar afdeelingen der spoorwegvereenigingen bestonden, richtte men afdeelingen van

„Recht en Plicht” op; te Tilburg waar streven naar vereeniging kwam onder de wevers richtte men een weversbond op; te Maastricht doet men zijn uiterste best, vakvereenigingen op te richten in die vakken waarin vakvereenigingen bestaan, terwijl men het niet poogt te doen in die vakken, waarin deze niet zijn.”

En een zeer duidelijk bewijs levert ook hetgeen werd meegedeeld op het laatste Paasch-Congres van het Berg- und Hüttenarbeiterverband in Deutschland. Het volgende is een citaat uit een daar door den sociaal-demokraat Hué gehouden rede:

„Zweifellos ist die christliche Gewerkvereinsbewegung nicht von den Arbeitern selbst ins Leben gerufen worden. Unbestreitbar haben die eigentlichen Gründer aus Nichtarbeiterkreisen den Plan verfolgt, vor allen Dingen einen Keil in die kämpfende Arbeiterschaft zu treiben. Das ergibt sich schon daraus, dasz nur dort uns christliche Gewerkvereine entgegen gestellt werden, wo wir anfangen Boden zu gewinnen. So in Lothringen und im Wurmgebiet. Solange wir uns nicht blicken lieszen, hat sich kein Geistlicher oder sonst ein Herr um die Lage der Arbeiter gekümmert. Wo wir überhaupt noch keinen Einflusz haben, z. B. in Oberschlesien, da ist die Arbeiterlage eine hundeelende, um mit Herru Kaplan Heszdörfer zu reden. Leicht wäre es den Freunden christlicher Arbeiterorganisationen, dort einen starken wirthschaftlichen Arbeiterverband nach ihrem Sinne zu gründen. Aber es geschieht nicht! Zum Ueberflusz versinkt alles wieder in behagliche Ruhe wenn es gelungen ist uns fortzumazregeln, z. B. in Lothringen. Dasz die Arbeiter sich nicht verbesserten darum kümmert sich hernach niemand mehr. Daher ist die Auffassung berechtigt, dasz es den Drahtziehern der christlichen Gewerkschaftsbewegung nicht darauf ankommt, durch ihre Gründungen dem Arbeiter zu helfen, sondern ihn zu zersplittern, ihn zu miszbrauchen zu politischen Zwecken. Charakteristisch ist dafür die Auslassung eines Geistlichen, der vor einigen Jahren aus dem konfessionel gemischten Ruhrgebiet, wo er eifrig Gewerkvereine gründete, nach dem linken Rheinufer versetzt wurde. Wurmbergleute ersuchten den Herrn für sie einen christlichen Gewerkverein zu gründen; darauf sagte der Geistliche: „Das ist hier (im Wurmgebiet) nicht nöthig, denn hier ist ja alles Katholisch!” Dabei ist die Lage der Wurmbergleute thatsächlich eine hundeelende. Das sagt genug.”

(„Neue Zeit” No. 32 van dit jaar.)

Dit zegt inderdaad genoeg. Maar ten overvloede wil ik nog even wijzen op Brabant, het paradijs van het katholicisme in Nederland. Is er één provincie in ons land waar zóóveel ellende is? Zooveel moreele en materiele ellende? En wat merken we daar van een krachtige katholieke democratie? Er zijn plaatsen en plaatsjes bij massa's waar de bevolking het grootste gebrek lijdt. Denk bijv. maar aan de Langstraat. En te midden van die ellende staan groote kerkgebouwen, ruim voorzien van kostbare sieraden, toebehoorende aan de rijke katholieke kerk. Wat heeft die kerk daar gedaan, op eigen initiatief, dat werkelijk overeenkomt met de democratische frazen der kerkelijke propagandisten?

Noemt de heer Mercx nu de namen van enkele werkelijk democratische katholieken, zooals o. a. van den Mainzer bisschop Von Ketteler, van kardinaal Manning, dan geven wij gaarne toe dat bij dezen wel de zuivere bedoeling bestond het proletariaat omhoog te brengen. Maar wij zijn niet van plan ons door deze enkele uitzonderingen te laten verschalken. Zoo min wij de bourgeoisie proletarische gezindheid zullen toekennen, omdat uit hare kringen enkele individuen den klassenstrijd medestrijden aan de zijde der arbeiders, zoo min zullen wij de katholieken, als massa, als partij, democratisch noemen omdat er enkele katholieke democraten bestaan en bestaan hebben. En dat wij daarin geen ongelijk hebben, is ook alweer duidelijk voor wie de verhouding der geestelijkheid kent tot die enkele heusche democraten. Men geeft hoog op van de gezindheid dier menschen, men gebruikt hunne namen als reclame voor de katholieke partij, maar in eigen politiek drukt men alles behalve hunne voetsporen. Ik herinner bij voorbeeld aan

het Katholieken-congres dat in September 1890 te Luik werd gehouden, waar wel een brief van kardinaal Manning werd voorgelezen waarin deze zijne denkbeelden uiteenzette, maar waar men alles behalve in zijn geest handelde en sprak, erkennende dat wát men nog deed voor de arbeidersklasse, 't gevolg was van 't feit dat de sociale beweging de katholieken tot het zich bemoeien met 't maatschappelijk vraagstuk dwong. De kerk moet zich met de arbeiders bemoeien. 't Is haar eenige kans om de macht die ze nog heeft voorloopig te behouden, en misschien wel om die macht te vermeerderen. Daarom moeten de katholieke arbeiders zich organiseeren in eigen katholieke organisaties, onder de despotie der katholieke geestelijkheid. Niet met hunne niet-katholieke klassegenooten mogen ze in dezelfde vereenigingen. Het proletariaat zou dan te sterk worden. De geestelijkheid verdeelt en de bezittende klasse blijft heerschen. En bestrijdende de zelfstandige arbeidersbeweging, strijdt de geestelijkheid niet vóór de katholieke arbeiders, maar tegen hen. Want dezelfde belangen heeft de katholieke arbeider, als de joodsche, de protestantsche en de ongelovige. Dezelfde belangen om te geraken uit dezelfde ellende. In den strijd voor die belangen vindt het proletariaat niet zelden de katholieken als haar felste tegenstanders tegenover zich. En door die tactiek speelt de geestelijkheid zooveel ze maar kan in de kaart der bourgeoisie, die handen-wrijvend toeziet en over 't algemeen die katholieke vereenigingen, die zoo ordelievend zijn, wel mag!

Nu wat aangaat de eigenlijke reden waarom de heer Merex een debat tusschen hem en mij nutteloos acht, n.l., het onderscheid dat er op 't punt van geloof tusschen ons bestaat: „J. W. A. erkent als sociaal-demokraat geen persoonlijken God, aan wien men rekenschap heeft af te leggen, door wien beloond of gestraft zal worden.” 't Is waar, aan dien straffenden, wrekkenden God geloof ik niet. „Er is geen God, of hij moet goed zijn.” En 't komt me voor dat de God der katholieken meer een boeman is.

Maar al zou ik uw godsgeloof deelen, dan nog behoefde dit voor mij geen reden te zijn om mij met de maatschappelijke vraagstukken maar niet te bemoeien, dat aan de geestelijkheid over te laten. Evenmin schijnt me dat geloof een debat over sociale onderwerpen nutteloos te maken. Want men moge dit leven dan niet als einddoel beschouwen, maar als een voorbereiding tot iets hoogers, dit aardsche leven blijft dan toch altijd, en ook als zoodanig, belangrijk genoeg om er van te maken wat er van te maken is. Ik stel me voor dat wanneer Merex, of een ander katholiek die het nu goed heeft, eens plotseling tot het harde, zorgvolle en leedbrengende arbeidersbestaan werd gedoemd, hij het een bar schrale troost zou vinden als iemand hem kwam voorpreeken dat dit leven immers geen einddoel was. Dat hij dit allerminst een motief zou vinden om te zeggen, laat me het dan maar beroerd houden.

Met het geloof aan een persoonlijken God heeft nog volstrekt niet samen te gaan het vertrouwen in de voortreffelijkheid van het kapitalisme, getuige het bestaan van vele godsdienstig-socialistische geschriften. Ik recomandeer bijv. „Les paroles d'un croyant” van den katholieken priester De Lamennais. Is het Godsgeloof van Merex c. s. een beletsel om met iemand die het niet deelt, te discussieeren over de grondslagen van onze maatschappelijke verhoudingen, over de, trots alle miskenning, bestaande revolutionaire beweging van onzen tijd, is het voor zoo'n discussie een beletsel was voor de aanvaarding van Copernicus' stelsel, en zooals nu nog het geloof voor velen een bezwaar is om nuchter verstandelijk te praten over de theorieën van Kant-Laplace, Darwin, Moleschot, Büchner e. a., dan is het een geloof dat het verstand benevelt, de vooruitgang der menschheid schaadt, en hoe eer hoe liever moet weggedonderd worden uit de hoofden.

Maar ik weet wel dat het de practijk der katholieke geestelijkheid is om met het schrikbeeld van het ongelooft (dat eigenlijk niets anders is dan het zich-niet-onderwerpen aan het katholiek gezag) en met de daarmee samenhangende verschrikking van 't vagevuur, de menschen van 't onderzoek van de sociale beweging af te houden. Men bewerkt dat de katholieken zoo weinig mogelijk hooren van anderer denken omtrent de maatschappelijke zaken. Wat ze noodig hebben te weten is slechts dit: onderwerp u aan de kerk en alles komt terecht. Op eigen besloten vergaderingen, meest zonder debat, gelukt het dan de heeren zonder veel moeite de menschen koest te houden, door de sociale questie „mit Weihrauch zu umnebeln”.

Maar er is een macht die sterker is, dan de behoudzuchtige propaganda der katholieken. De organisatie van het proletariaat komt niet voort uit een of ander stelsel, is niet 't gevolg van een zeker dogma, zij is de vrucht der arbeiders-toestanden zelf. En zoo goed als de arbeiders van protestant en van geen geloof, ondervinden ook de katholieke klassegenooten den drang naar vereeniging. Zijn ze eenigen tijd georganiseerd, hebben ze eenigen strijd meegemaakt of strijd van anderen gezien, dan is de bewustwording van hun proletarische taak sterker dan de macht der priesters. De feiten bewijzen het. Zien we niet ook in ons land het begin van eene beweging onder katholieke arbeiders, die hoewel het kerkgeloof getrouw blijvende, het gezag der adviseurs verwerpen en zich aansluiten bij de algemeene organisatie? In Twente, in Delft ook, bestaan afdeelingen van de katholieke demokraten. In Brabant, zelfs in dat donkerste zuiden, vindt hun blad een goed onthaal. In den Bosch kampen de mannen van „Broederhulp” tegen de tyrannie der adviseurs. Overal zien wij nieuw leven, doorbreken van het bewustzijn. De arbeiders van alle gezindheid gaan hun gemeenschap van belangen en van taak begrijpen. Zij laten zich niet langer door het Zwarte Spook verdeelen; en van het Roode Spook gaat het vreeselijke voor hen meer en meer af, naarmate het voor bourgeoisie en geestelijkheid gevaarlijker wordt. En de strijd der best bewuste arbeiders zal onvermoeid gericht zijn op het bevorderen van de eenheid, op het neerhalen van den chineeschen muur van wantrouwen, dien de katholieke kerk heeft opgetrokken tusschen de arbeiderspartij en de katholieke werklieden.

Nu zal ik den heer Merex maar niet meer vragen het bewijs te leveren voor zijne bewering, dat „de sociaal-demokratie onmogelijk van bestendigen duur” is. Deed ik het, ik zou zijn krachten overschatten.

* * *

Ik heb nu nog enkele dingen te zeggen aan W. J. N. Allereerst dat hij slordig gelezen heeft. Ik heb hem niet aangeraden alleen Troelstra's boekje te raadplegen, maar verwees hem ook naar een artikel in het Sociaal-Weekblad, recomandeerde hem tevens de lectuur van katholieke bladen, raadde hem bovendien de practijk der katholieken waar te nemen. Hij behoeft zijn drang naar veelzijdigheid dus volstrekt geen geweld aan te doen.

Het voornaamste is de bewering van W. J. N., dat in een zeker geval een arbeider, niet deelnemend aan een staking in zijn vak, geen onderkruiper is en niet verkeerd handelt.

't Geval is dit: een arbeider „werkt bij een baas en verdient daar genoeg geld; in het vak zijn goede en slappe tijden, toch zorgt de baas dat er altijd nog wat te knutselen of te doen is, zoodat die werkman ook in slappe tijden blijft verdienen. Nu eischen willekeurige andere arbeiders hooger loon. Hij echter is overtuigd dat zijn baas hem geeft wat hij geven kan, en vindt het verkeerd om meer loon te vragen. Is die man nu, omdat hij zijn patroon waardeert en niet in nood wil laten zitten, een onderkruiper?”

Dit hangt er van af, meneer W. J. N. Het voorbeeld is wel een beetje vaag. Ge zegt volstrekt niet of de werkplaats van uw sympathieken werkman bij de staking betrokken is! Is ze dat wel dan is de bedoelde arbeider, niettegenstaande de teedere band tusschen hem en zijn patroon, zedelijk verplicht mede te staken. Werkt hij door, dan benadeelt hij zijne klasse, ook zich zelf. Zijn gehechtheid aan z'n patroon mag nu nog zoo groot wezen, z'n solidariteitsgevoel jegens z'n klassegenooten moet sterker zijn, en hij moet meedoen in den strijd die een onderdeel is van de groote beweging waardoor een eind zal worden gemaakt aan zoo'n toestand dat een man bij de gratie van een patroon een tijdlang met wat prutserig knutselwerk aan de verdienste moet worden gehouden. Bovendien, wie zegt dat de brave man (stellig een lid van Patrimonium of van het Werkl. Verbond) met al zijn liefde voor z'n patroon, niet morgen of overmorgen bij een ander in dienst moet gaan (omdat zijn patroon bijv. faillieert) waar heden gestaakt wordt voor betere arbeidsvoorwaarden?

Weet de man niets van solidariteit, begrijpt hij niets van de portée eener staking (en dat is mogelijk bij een

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 31 MEI 1900.

lid van het Verbond of van Patrimonium) dan is hem zijn onderkruipen zoo min te wijten, als een kind, dat niet weet dat een mes scherp is, verweten mag worden dat het met dat ding zich zelf of een ander wondt. Maar intuschen moet men toch zoowel dat onderkruipen als dat verwonden verhinderen.

Is de staking partiëel, onzen vriend en zijn werkplaats niet rakende, laat hem dan maar doorknutselen.

J. W. A.

AMSTERDAM, 28 Mei 1900.

Aan v. d. B.,

schrijver van 't Persoverzicht „Propria Cures” in 't Studenten-Weekblad van 26 Mei.

Dat de Litt. Stud. Ver. te Amsterdam f10.— heeft gegeven aan de stakende typografen lijkt u „'n staaltje van socialistische dwang.” U zegt: „Inderdaad immers wordt 'n minderheid gedwongen geld te geven voor 'n politiek doel, waarmee ze niet sympathiseert.” Mag ik u dan meedeelen, dat, voorzover ik weet, van de 10 voorstellers slechts 6 socialisten of althans „geestverwanten” genoemd kunnen worden, en dat, naar ik meen, deze 6 ongeveer alles is, wat de L. S. V. (met om en nabij 50 leden) aan socialisten bezit. Verder dat vóór 't voorstel hebben gestemd alle bestuurders, die aanwezig waren (4) onder wie ook Faddegon, zelf voorsteller, en van wie geen enkele socialist is. Trouwens steun aan stakende typografen heeft m.i. op zichzelf al bitter weinig met socialisme uit te staan, en ik kan u verzekeren, dat in de L. S. V. althans 't voorstel niet op socialistische gronden werd verdedigd. Of u na deze mededeelingen nog zult kunnen spreken van socialistische dwang, betwijfel ik ten sterkste. Natuurlijk is er 'n „gedwongen minderheid”, maar die is er ongeveer altijd, meestal zijn 't in onze verenigingen de socialisten. Deze hebben zich evenwel steeds neergelegd bij wettig genomen besluiten. En dit besluit was, al is 't volgens u ook „onmogelijk”, wettig genomen.

WIJNKOOP

(Eén der voorstellers).

De Universiteits-Wedstrijd.

Zondag had te Haarlem op 't Spaarne de wedstrijd plaats. Hij werd in tegenstelling met de andere jaren in achtriemsgieken uitgevochten.

Weinig wind en zonnig weer deden het hunne er toe, de dag zoo gunstig mogelijk te doen afloopen.

De uitslag was:

1ste voorwedstrijd: Triton versus Njord.

Een gemakkelijke overwinning voor laatstgenoemde vereniging, die de baan van 3000 M. aflegde in 10'45". De acht van Triton bestond uit jonge roeiers van forsche lichaamsgestalte, iets wat we in de laatste jaren niet van die vereniging gewend waren. Ze zullen dit jaar als jonge acht zeker succes hebben en 't andere, een zware concurrent worden voor de universiteits-wedstrijd.

2de voorwedstrijd: Laga versus Nereus.

Een zware strijd. Laga behaalde in de eerste 1000 M. eenig voordeel, 't geen ze later weer verloor. Resultaat: Nereus eerste in 10'24" met 1 1/4 lengte voorsprong.

Vóór de beslissing in 't hoofdnummer werd een nummer skiff geroeid tusschen Laga en Nereus. Het eindigde in een gemakkelijke overwinning van eerstgenoemde vereniging.

Beslissing: Nereus versus Njord.

Nereus had evenals tegen Laga wederom bij 't starten een voorgift van $\pm 1\frac{1}{2}$ lengte als vergoeding voor de buitenbocht. Deze afstand werd door Njord geleidelijk ingehaald tot vóór de laatste binnenbocht. Deze doorgelopen had Njord de leiding, die bij de tribune 1 lengte bedroeg. Een energieke spurt van Nereus reduceerde deze tot 1/2 lengte, maar eindigde tevens in een snoek, die de wedstrijd eindigde. Tijd van Njord 10'25".

Het is de eenigste keer geweest dat de acht van Laga dit jaar uitkomt. In Oudshoorn komt alleen de skiff en op de Koninklijke de jonge twee, skiff en vermoedelijk ook de oude twee onder de Laga-kleuren uit. De wedstrijden aldaar hebben plaats resp. 2 en 15 en 16 Juni. R. K.

CORRESPONDENTIE.

W. J. N. Questie onbelangrijk en reeds voldoende besproken. Opname dus niet gewenscht.

ADVERTENTIEN.

Te RIJSWIJK (GEESTBRUG) te huur

Gem. KAMER met Kabinet

bij beschaafde kleine familie. Billijke conditiën.
Adres te bevragen Bureau van dit Blad.

BERICHT VOOR H.H. CORPSLEDEN

van het 1ste en 2de jaar.

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan werd in 1898 door mij uitgegeven

GESCHIEDENIS VAN HET DELFTSCH STUDENTENCORPS DOOR H. J. VERHELLOUW,

versierd met 18 lichtdrukplaten, waarvan een in kleurendruk en gebonden in prachtband. Aan dit werk is toegevoegd een volledige naamlijst van Senatoren tot Juli 1898 en een van de Corpsleden tot Juli 1898.

Aangezien deze lijsten voor de Corpsleden van het 1e en 2e jaar minder waarde hebben omdat ze niet volledig tot op heden zijn, heb ik besloten een 100-tal exemplaren verkrijgbaar te stellen tegen den prijs van **vijf gulden** (de oorspronkelijke was f 7,50). H.H. Corpsleden, die van dit aanbod wenschen gebruik te maken, worden beleefd verzocht hun bestelling spoedig te doen, daar het getal van 100 met het oog op de nog kleine voorraad niet verhoogd kan worden.

J. WALTMAN Jr.,

Uitgever.
